

Viranhaltijapäätös
Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
Ympäristönsuojelu
Vapaudenkatu 8 B (III-kerros)
98100 Kemijärvi

27.7.2022

Y/17/2022

PÄÄTÖS MAA-AINESLAIN 4 §:N MUKAISESTA MAA-AINESTEN OTTAMISLUPAHAKEMUKSESTA, LÄTÄVAARA, SALLA

HAKEMUS

Luvan hakija

Hakija:	Veljekset Karjalainen Oy
Yhteyshenkilö:	Kari Karjalainen
Osoite:	Pyhäntie 2030, 98530 Pyhätunturi
Puhelinnumero:	040 559 3857
Sähköposti:	kari.karjalainen@vkarjalainen.inet.fi
Y-tunnus:	0368869-9

Hakemus ja ottamissuunnitelma

Kiinteistötiedot ja ottamisalueen sijainti

Kunta:	Salla
Kiinteistö ja alue, jota päätös koskee:	Lahtela 732-407-49-5 Lätävaaran kallioalue

Veljekset Karjalainen Oy hakee maa-aineslain mukaista maa-ainesten ottolupaa Sallaan Lätävaaran kallioalueelle. Suunniteltu ottoalue sijaitsee kiinteistöllä Lahtela 732-407-49-5. Ottamislupaa haetaan kymmenen (10) vuoden ajalle 50 000 k-m³ ottomäärälle. Suunniteltu otto sisältää kallion louhintaa ja murskausta. Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa aloittaa maa-ainesten ottaminen ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta.

OTTOSUUNNITELMA (HAKIJAN ILMOITUKSEN MUKAAN)

HANKETIEDOT

Veljekset Karjalainen Oy hakee lupaa moreenin ja kallion otolle tilalla Lahtela 732-407-49-5 Sallan kunnan Kursun kylän pohjoispuolelta, Pahkakumpuun menevän maantien 9640 länsi puolella olevaan Lätävaaraan. Hakija on tehnyt maa ja kalliokiviaineksen ottosopimuksen tilan omistajan, Mikko ja Ulla Pajarin kanssa. Maa-aines lupaa haetaan 10 vuodeksi. Ottamisen kokonaismäärä on 50 000 m³ ja vuotuinen otto n. 6000 m³. Sopimuksen mukaisen otto alueen koko on noin 2 ha ja tukitoimintojen alueen koko on noin 1 ha.

Ottomäärä on niin pieni, että kiviainesten murskaus voidaan suorittaa meluilmoituksella, koska murskausaika jää huomattavasti alle 50 vrk /vuosi tai 10 vuoden toiminta-aikana. Murskaus aika alueella ei ylitä koko aikana yhteensä 50 vuorokautta.

ALUEEN NYKYTILA, LUONNONOLOSUHTEET JA MAANKÄYTTÖ

Suunniteltu otto kohdistuu Lätävaaran länsirinteelle.

Alueelta otetaan moreenia ja kalliokiviainesta, joista tehdään ottoalueella murskeita rakentamiseen ja tienparannukseen. Hakemusalueen kallio kiviaineksen soveltuvuus on todettu GTK suorittamin kenttä-tutkimuksin vuonna 2015. Louhittavan kerroksen paksuus on hakemusalueella 0–30 metriä.

Ottoalueelta pohjoiseen 2,8 km sijaitsee lähimmät asutut rakennukset. Alue ei sijaitse luokitetulla pohjavesialueella, lähimmät on 3-luokan pohjavesialueeksi luokitellut 12732203 Rokamoselkä ja 12732179 Kursujärvi joihin molempiin on matkaa noin 6 km.

Eikä alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ole luonnontilaisia lähteitä. Lähimmälle luonnontilaiselle lähteelle on ottoalueelta matkaa 305 m, matka tukitoiminta-alueelta on lähteelle 230 m. Alueella ei ole vedenottoamoita tai yksityistalouksien kaivoja. Ottoalueelta länteen päin on lampi noin 250 m päässä, tukitoiminta-alueelta on lampeen matkaa 170 metriä. Lammen vesipinta on noin +193 m. Ottoalueelta pohjoiskoilliseen noin 1,4 km päässä olevan Lätäjärven vesipinta on noin 173 m.

Suunnitelman kohteena oleva alue ei ole kaavoitettua eikä sillä tai välittömässä läheisyydessä sijaitse muinaismuistoja tai muita suojeltavia kohteita. Itä-Lapin maakuntakaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ottoalueella ei ole tavattu sellaisia erityisiä, suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, joiden elinympäristö tulisi säilyttää ottotoimintaa rajoittamalla. Ottoalue ympäristöineen on metsätalouskäytössä. Koska alue on ympäristöineen syrjäisellä seudulla sijaitsevaa, tavanomaista metsätalousmaastoa, ei suunnitelman mukaisella otolla jälkihoitotoimeen ole haitallista vaikutusta alueen maisema-arvoon. Kiviaineksen ottoalue ei tule näkymään Kursu-Pahkakumpu maantielle.

SUUNNITELLUT OTTAMISTOIMENPITEET

Ottoalueen nurkkapisteet koordinaatit ovat; Pohjoiskärki (pohjoiskoordinaatti) 547812, (itäkoordinaatti) 7411847, länsikärki 547688, 7411747 ja itäkärki 547837, 7411665.

Tukitoiminta alueen kulmapisteiden koordinaatit ovat seuraava; Pohjoispuolen koordinaatit ovat samat kuin ottoalueen länsi- ja itäkoordinaatit, eteläpuolen koordinaatit ovat seuraavat 547630, 7411700 ja 547845, 7411593. Pohjoispuolen nurkkapisteille jätetään suojaetäisyyttä 5 m. Suunnitelmissa käytetty korkeusjärjestelmä on N2000.

Maa-ainesta otetaan liitekartan mukaiselta alueelta, jonka koko on n 2 ha. Suunniteltu ottomäärä on 50 000 m³. Kiviaineksen oton etenemissuunta ja kaivuussyvyys on esitetty suunnitelma kartalla. Ottoalueen etäisyys pohjoispuolella olevasta tilasta on 30 metriä. Louhinta aloitetaan tukitoiminta alueen vierestä edeten pohjoisen suuntaan. Maa-ainesten alin ottotaso on +215,0 m, ylin ottotaso on +245 m. Ottoalue rajoittuu pohjois- ja itäreunoiltaan luonnontilaiseen metsämaastoon. Suunnitelman perusteella otosyvyydeksi on määritetty 0-30 metriä. Lopullinen ottosyvyys määräytyy maastoon sopivien eri korkeustasojen mukaan. Koko määräala varataan kuitenkin mahdolliseksi ottoalueeksi. Otto kohdennetaan parhaaseen luonnonmukaiseen ottorintaukseen suunnitelman mukaan.

Lähteelle, joka on ottoalueelta 305 metrin etäisyydellä ei ottotoiminnasta aiheudu vaaraa tai muuta häiriötä tai muutosta sen luonnontilaisuuteen. Alueelle tulevat sulamis- ja sadevedet imeytyvät maastoon. Ottoalue tehdään viettäväksi etelään päin, jolloin alueelle ei tule vettä kerääviä alueita. Tukitoiminta alue täytetään kallion päältä tulevilla puhtailla moreeni mailla, jotka muotoillaan etelään päin viettäväksi.

Louhinnan seurauksena syntyvät väliaikaiset jyrkänteet suojataan lippusiimalla. Lippusiima suojaus on väliaikainen varotoimenpide ja on käytössä sen aikaa, että varsinainen luiskaus on saatu tehtyä. Työn aikaisten louhinnan ja murskauksen välillä ottamisreunat luiskataan mahdollisuuksien mukaan vuosittain työn edetessä maaston mukaan. Maaston korkeustaso on esitetty liite kartassa. Ottoa ei ulotu pohjavesipintaan saakka, maaperään tehdyissä kallion päälle kaivetuissa koekuopissa ei ole t vattu vettä. Pohjaveteen jätetään vähintään 2 metrin suojakerros. Todennäköisesti pohjaveden pinta on lähellä eteläpuolen suon pinnan tasoa noin +194. Kohde ei sijaitse pohjavesi alueella ja otto on pienimuotoista, jolloin pohjaveden havaintoputkea ei alueelle ole tarpeen asentaa.

Räjähdysaineena käytetään bulkki emulsio Forsit Kemit 610 räjähdysainetta.

TURVALLISUUS JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

Maa-ainesten oton aikana ottoalue suojataan maavalleilla/ lohcareilla ja tarvittaessa lippusiimalla siten, ettei alueella liikkuvilla ole vaaraa loukata itseään.

Veljekset Karjalainen Oy valvoo, että montun reunat sekä aineiden varastointipaikat ovat työturvallisuussäännösten mukaisia.

Kulku alueelle tapahtuu vanhoja olemassa olevia reittejä myöten. Kulkuyhteydet näkyvät sijainti- ja suunnitelmakartoille.

Toiminnassa tarvittavat polttonesteet säilytetään kaksoisvaipallisissa säiliöissä

TOIMET YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHENTÄMISEKSI

Lähin asutus sijaitsee niin kaukana, ettei sinne aiheudu melu-, pöly-, tai värinähaittoja. Mahdollista haitallista pölyämistä estetään tarvittaessa kastelulla ja laitteistojen koteloinneilla. Pienen ottomäärän vuoksi laskennallinen murskausaika on yhteensä noin 1-2 viikkoa/vuosi toiminta-aikana.

Maisemallisia haittoja ei syrjäisen sijainnin ja toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi ole, toiminta ei näy asutukselle eikä yleisille teille. Toiminnan jälkeen alue metsittyy ympäristön kaltaiseksi.

Ottotoiminnan seurauksena ottoalueelta poistuu kasvillisuus ja pieneliöstö. Ympäröivä alue huomioiden ei näiden poistumisesta ole merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle tai alueen biologisille olosuhteille. Öljy- ja polttoainevuodot torjuen ei toiminnalla vaaranneta pohjaveden laatua. Mahdollisia vuotoja tarkkaillaan silmämääräisesti.

Veljekset Karjalainen Oy voi käyttää toiminnoissa ulkopuolisia urakoitsijoita ja valvoo niiden toiminnan täytävän työsuojelun, ympäristönsuojelun sekä yleisten säännösten mukaiset vaatimukset. Toiminnassa ei synny

kaivannaisjätteitä vaan kaikki tuotteet käytetään maarakentamiseen tai alueen maisemointiin. Kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelma on

hakemuksen liitteenä. Urakoitsijat toimittavat talousjätteet ja koneiden jäteöljyt niille kuuluviin sijoituspaikkoihin.

MAISEMOINTI JA ALUEEN JÄLKIKÄYTTÖ

Montun reunat luiskataan pääsääntöisesti kaltevuuteen 1:3, myös tapauksesta riippuen voidaan käyttää myös jyrkempää kaltevuutta 1:2 – 2:1. Suoritettava luiskaus auttaa lopputilanteen metsätaloustaloutta. Alueelta kuorittavia pintamaita käytetään kasvukerrokseen. Tarvittaessa alueelle voidaan tuoda muualta puhdaita pintamaita kasvukerrokseen. Alueelle ei tuoda viranomaisien hyväksymättömiä maa-aineksia. Toiminnan jälkeen alue jää metsätaloustaloutta.

Veljekset karjalainen voi varastoida maa-aineksia alueella 31.12.2034 asti.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Lupahakemus on tullut vireille 5.4.2022 (Y/17/2022). Hakemusta on täydennetty 22.4.2022.

Asianosainten kuuleminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksen vireillä olosta on kuulutettu Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) verkkosivuilla 22.4.2022 - 30.5.2022. Kuulutus on julkaistu Koti-Lappi lehdessä 27.4.2022. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä Sallan kunnan teknisessä toimistossa osoitteessa Postipolku 3 ja Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilla kuulutusaikana.

Asianosaisina kuultiin naapurikiinteistöjen omistajia (6).

Hakemuksesta on pyydetty Lapin ELY-keskuksen ja Lapin Maakuntamuseon lausunto.

Muistutukset, mielipiteet ja lausunnot

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lapin ELY-keskus on antanut hakemuksesta seuraavan lausunnon (30.5.2022):

Hakemus

Veljekset Karjalainen Oy hakee maa-aineslupaa moreenin ja kalliokiviaineksen ottamiselle yhteensä noin 3 hehtaarin kokoiselta alueelta Salla Kursun alueella sijaitsevalta määräalalta tilalta Lahtela RN:o 49:5 (kiinteistötunnus 732-407-49-5). Varsinaisen kaivalueen pinta-ala on n. 2 hehtaaria. Lisäksi haetaan lupaa aloittaa toiminta ennen lupapäätöksen lainvoimaistumista (MAL 21 §).

Lupaa haetaan 50 000 k-m³:n suuruiselle määrälle kymmeneksi (10) vuodeksi. Alueella aiotaan myös murskata maa-aineksia, mutta hakijan mukaan murskausta ja muuta merkittävää melua aiheuttavaa toimintaa tehdään kokonaiskestoltaan alle 50 vuorokautta.

Hakemuksen mukaan suunniteltu alin ottamistaso on +215,0 metriä mpy (N2000). Maa-aineksen ottosyvyys vaihtelee välillä 0-30 metriä. Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä alueella ole määritetty pohjaveden pinnantasoja. Hakemuksen mukaan pohjavesipinta alueella on todennäköisesti lähellä eteläpuolen suon tasoa, jossa vesipinta on n. +192,5 m (N2000).

Hakemuksen mukaan alueelle tulevat sulamis- ja sadevedet imeytyvät maastoon. Ottoalue tehdään viettäväksi etelään päin, jolloin alueelle ei tule vettä kerääviä alueita. Tukitoiminta alue täytetään kallion päältä tulevilla puhtailla moreenimailla, jotka muotoillaan etelään päin viettäväksi.

Vaikutukset ympäristöön ovat vähäisiä mm. melu, - pöly- ja liikennevaikutusten osalta. Alueen lähellä ei ole häiriintyviä kohteita. Hakemuksen mukaan etäisyyttä lähimpään asuttuun rakennukseen on n. 2,8 km.

Hakemuksen mukaan toiminnan loputtua louhoksen reunat luiskataan pääsääntöisesti kaltevuuteen 1:3, mutta myös tapauskohtaisesti 1:2 tai 2:1 luiskaukset voivat olla mahdollisia. Alueelta kuorittavia pintamaita käytetään kasvukerrokseen ja tarvittaessa alueelle voidaan tuoda muualta puhtaita pintamaita maisemointia varten. Alueelle ei tuoda viranomaisten hyväksymättömiä maa-aineksia. Toiminnan jälkeen alue jää metsätalouskäyttöön.

Kaavatilanne

Suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Suunnitelma-alue sijoittuu Itä-Lapin maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M4517). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin, kuten poronhoitoon, luontaiselinkeinoin, asumiseen ja jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke ei vaikeuta alueen käyttämistä maakuntakaavassa merkittyyn tarkoitukseen. Lapin ELY-keskus kehottaa lupaviranomaista ottamaan huomioon Lapin liiton hyväksymispäätöksen voimaantulon koskien Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaa.

Luonnonsuojelu

Lapin ELY-keskus toteaa, että lupahakemuksen alueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) 19-23 §:n liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja (VNp 521/2021 liite 4), luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien tai II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja eikä suurten petolintujen reviirejä (05.05.2022 laji.fi, Lajitietokeskus).

ELY-keskuksen käsityksen mukaan alueen luontoarvot eivät rajoita ottamisen järjestämistä suunnitellulla alueella.

Liikenne

Lapin ELY-keskus toteaa, että maantien 9640 ja maa-ainesten ottoalueen väliin tulee jättää vähintään 20 m leveä suojavyöhyke ja luiskan kaltevuuden tiealueen tai tien suoja-alueen ulkopuolella on oltava 1:4 tai loivempi. Maa-ainesten ottoalue vaikuttaisi kartta-aineiston perusteella sijaitsevan riittävän kaukana maantiestä 9640.

Jos maa-ainesten ottoalueelle on tarvetta perustaa uusi tieliittymä, tulee alueelle hakea liittymälupaa Pirkanmaan ELY-keskuksen lupapalveluista.

Sovellettava lainsäädäntö ja ohjeistus

Maa-aineslain 3 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun muassa tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Maa-ainesten ottamista koskevassa lupaharkinnassa ja lupaehdoissa otetaan huomioon myös maa-aineslain 3 §:n ympäristöperusteiset rajoitukset muun muassa kauniin maisemakuvan, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien turmelemisesta taikka ne lain 3 §:ssä mainitut muut rajoitukset, joilla pyritään estämään huomattavat tai laajalle ulottuvat vahingolliset vaikutukset asutukselle tai ympäristölle.

Ympäristönsuojelulain 27 §:ssä säädetään yleisestä luvanvaraisuudesta. Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7c ja 7e mukaan muun muassa kivenlouhimolle, kiinteälle tai siirrettävälle murskaimelle tulee hakea ympäristölupaa, mikäli toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 vuorokautta. Alle 50 vuorokautta kestävästä toiminnastakin toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 118 §:n mukaisesti tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä. Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista, mikäli kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä ei määrätä tätä lyhyemmästä ajasta.

Kiven louhinnan ja murskauksen suojaetäisyyksistä säännellään valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (ns. Muraus-asetus, 800/2010). Asetuksen 3 §:n mukaan toimintaa ei saa sijoittaa alle 400 metrin päähän melulle tai pölylle erityisen alttiista kohteista, kuten sairaalasta, päiväkodista, hoito- tai oppilaitoksesta. Kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on lisäksi sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä. Tukitoiminta-alue voidaan sijoittaa lähemmäksi kuin 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta.

Kivenmurskaamo voidaan sijoittaa alle 300 metrin päähän häiriöille alttiista kohteesta ainoastaan, jos toiminnanharjoittaja voi sijoittamalla toiminta rakennukseen tai muita teknisiä keinoja käyttäen luotettavasti ja ympäristölupaviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa, että

toiminta häiriöille alttiissa kohteessa ei ylitä 7 §:ssä tarkoitettuja melutason arvoja. Lisäksi toiminnasta ei saa aiheutua sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, joka vaarantaa 5 §:ssä tarkoitettua ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen.

Hankkeen kohdalla vesilain (587/2011) mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun (luvanvaraiset vesitaloushankkeet) 2 §:n tarkoittaman vesitaloushankkeen yleisen luvanvaraisuuden perusteella. 2 §:n 1 momentin ja sen kohtien 1 ja 2 mukaan vesitaloushankkeella on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista.

Lisäksi lupa voi tulla kyseeseen vesilain 3 luvun 3 §:n tarkoittaman aina luvanvaraisen vesitaloushankkeen perusteella. 3 §:n 1 momentin ja sen kohdan 2 mukaan 2 §:ssä tarkoitetuista seurauksista riippumatta vesitaloushankkeilla on aina oltava lupaviranomaisen lupa, jos: 2) veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin taikka siirrettäväksi muualla käytettäväksi, muu pohjaveden ottaminen, kun otettava määrä on yli 250 m³ vuorokaudessa sekä muu toimenpide, jonka seurauksena pohjavesiesiintymästä poistuu muutoin kuin tilapäisesti pohjavettä vähintään 250 m³ vuorokaudessa.

Vesilain 2 luvun 15 § mukaan hankkeesta vastaavan on ilmoitettava kirjallisesti valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), kun pinta- tai pohjavedenotto ylittää 100 m³ vuorokaudessa.

Ympäristöministeriön oppaassa *Maa-ainesten ottaminen – opas ainesten kestäväseen käyttöön* (Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24) on ohjeistettu muun muassa pohjaveden pinnan päälle jätettävistä suojakerrospaksuuksista sekä jälkihoitotoimenpiteistä.

Edellytykset maa-ainesten otolle

Suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle tai arvokkaalle geologiselle kohteelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin huomioida seuraavassa esitetyt asiat:

Maa-ainesten ottamistoiminta

Maa-ainesten otossa tulee ottaa turvallisuusnäkökohdat huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähälytyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Häiritsevä melu ja pöly tulee estää. Mahdolliset polttoainelaitteiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkoneiden huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Ottoalueen jyrkänteiden suojaaminen tulee tehdä riittävällä tavalla. Ottosuunnitelmassa on esitetty lippusiimojen asettamista kallioalueen ympärille. ELY-keskus toteaa, että esitetty toimenpide ei ole riittävä ja, että kalliokiven ottoalueen jyrkänteet tulisi aidata kiinteillä aidoilla tai ottoalueen ympärille tehdä reunavallit, jolloin vähennetään poronhoidolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja ja parannetaan myös alueella liikkuvien virkistyskäyttäjien turvallisuutta.

Murskaustoiminta

Suunniteltu murskaustoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle ja murskausvuorokausien määrä on hakemuksen mukaan alle 50 vuorokautta suunnitellun toimintaiän eli 10 vuoden aikana.

ELY-keskus huomauttaa, että ympäristöministeriön Kivenlouhinnan ja -murskauksen ympäristölupahakemuslomakkeen täyttöohjeen (6036) mukaan: ”YSL:n liitteen 1 taulukon 2 kohdan 7c) mukaisesti lupaa edellytetään kivenlouhimoon tai muuhun kuin maanrakennustoimintaan liittyvään kivenlouhintaan, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivänä samalla alueella. Lisäksi saman taulukon kohdan 7e) mukaisesti lupaa tulee hakea kiinteälle tai sellaiselle tietylle alueelle sijoitettavalle siirrettävälle murskaamolle, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää samalla alueella. Toiminta voi olla jaksettu, eikä 50 päivän ajanjakson laskenta ole riippuvainen kalenterivuodesta. **Murskaamon toiminta-aikaan kuuluu työmaa-alueen pinta- maiden poisto, louhinta ja murskaus työmaa-alueella, kiviaineksen välivarastointi, seulonta, louheen ja murskeen siirto ja kuljetus työmaalla ja sieltä pois. Toiminta-aikaan luetaan myös työmaa-alueen lopettamiseen liittyvät työt.** Murskeen tai sivukiven, irrotetun kiven tai louheen varastointia ja siirtoa varsinaisen toiminnan loputtua ei kuitenkaan lasketa toiminta-aikaan.”

ELY-keskus katsoo, että louhinta- ja murskausvuorokausien määrästä on pidettävä kirjaa, ja tarvittaessa haettava toiminnalle ympäristölupaa (YSL 27 §) viimeistään kun 49 vuorokautta on tullut täyteen. Lupaviranomaisella tulee olla käytettävissä ajantasainen tieto siitä, montako murskausvuorokautta alueella on lupa-aikana käytetty.

ELY-keskus korostaa huolellista toimintakulttuuria. Öljyjen tai muiden vaarallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen tulee estää. Suojausratkaisujen tulee olla tiiviitä ja öljyjä kestäviä, eikä suojarakenteeseen saa päästä virtaamaan ympäristön hulevesiä. Tiiviille alustoille kertyvän veden hallinta tulee suunnitella siten, että vedet eivät pääse missään tilanteessa tulvimaan yli. Ympäristöön päässeet polttoaineet ja ympäristölle vaaralliset aineet on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittajalla tulee olla esitettynä säilytyspaikka öljyiselle maa-ainekselle.

Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Toiminnasta ei saa aiheutua epäsiisteyttä. Jätteitä ei saa polttaa tai haudata. Hyötykäyttöön kelpaava jäte on lajiteltava erilleen ja toimitettava hyödynnettäväksi. Alueella ei myöskään tule varastoida ongelmajätteitä.

Toimintajaksojen päätyttyä alue on siistittävä ja alueelta on poistettava koneet ja laitteet. Mikäli alueella havaitaan öljyä, tulee altaan massat vaihtaa puhtaisiin. Mahdolliset päästöt on

ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Toiminnan päättyessä suoja-alue tulee jälkihoitaa siten, että suojarakenteet puretaan ja alue palautetaan metsämaaksi. Mahdolliset pilaantuneet maat tulee toimittaa käsittelyyn.

Murskauslaitoksen melun ja pölyn leviämisen estämiseksi murskauslaitos tulee sijoittaa siten, että murskeen varastoalueet ja ottoalueen rintaukset lieventävät melun leviämistä ympäristöön.

Pintavedet

ELY-keskus toteaa, että ottosuunnitelmassa ei ole kartalla osoitettu murskausaseman alustavaa sijaintia eikä tarkemmin selostettu murskauksessa mahdollisesti syntyvien vesien johtamisesta laskeutusaltaan kautta pintavalutukseen. Peruskartan mukaan tukitoimintoalueesta länteen ja lounaaseen n. 230-400 metrin etäisyydellä suolla on neljä lähdeettä ja n. 190 metriä länteen sijoittuu lampi. Lisäksi n. 100 metrin etäisyydellä tukitoimintoalueesta lounaaseen Lätävaaran juurella sijaitsee Metsäkeskuksen metsälain mukainen lähdekohde.

Toiminnasta ei saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa ympäristöön. Louhosvedet tulee johtaa selkeytysaltaaseen ennen vesien johtamista alueen ulkopuolelle. Vesien kulkureitin kuntoa tulee seurata säännöllisesti ja ojat kunnostaa tarvittaessa.

Lupaviranomaiselle tulee tarvittaessa esittää tarkempi kuvaus vesien johtamisesta ja laadun tarkkailusta.

Vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi

ELY-keskus toteaa, että koska kyseessä on kalliokiviaineksen ottaminen louhoksessa, tulee hankkeesta kertoa tiedot ainakin nykytilanteessa poispumpattavien vesien määrästä sekä tulevasta tilanteesta (eli paljonko vettä pumpataan louhoksesta pois, kun se on syvennetty alimpaan ottotasoon). Tämän perusteella hankkeesta arvioidaan alustavasti, onko kyseisessä tapauksessa tarpeen vesilain mukainen lupa.

Hankkeen kohdalla vesilain mukainen lupa voi tulla kyseeseen ainakin vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien sekä 3 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella. Näin ollen hankkeesta tulee tehdä vesilain mukaisen luvantarpeen arviointi, ennen kuin toiminnalle myönnetään lupa.

Hakemuksessa on esitetty tietoja koskien tulevan louhoksen vesitaloutta eli louhoksen tyhjentämistä ja louhoksen toiminnan aikaista kuivanapitoa. Hankkeesta vastaava on todennut, että suunniteltu ottamistoiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle eikä alueella ole määritetty pohjaveden pinnantaso. Hakemuksen mukaan pohjavesipinta alueella on todennäköisesti lähellä eteläpuolen suon tasoa, eli n. +192,5 m (N2000).

Suunniteltu alin ottamistaso on +215,0 metriä mpy (N2000). Hankkeesta vastaavan mukaan ottoalue tehdään viettäväksi etelään päin, jolloin alueelle ei synny vettä kerääviä alueita. Lisäksi tukitoiminta alue täytetään kallion päältä tulevilla puhtailla moreenimailla, jotka

muotoillaan etelään päin viettäväksi. Alueelle tulevat sulamis- ja sadevedet imeytyvät maastoon. Lopputilanteessakaan louhokseen ei kerry pohja-, sade- tai sulamisvesiä.

Lapin ELY-keskus toteaa, että hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella louhoksesta ei pumpata pois pohjavettä (eli määrä on alle 250 m³/d, eikä pumppaustarvetta ole välttämättä lainkaan), jolloin tarve vesilain mukaisesta luvasta ei automaattisesti täyty.

Lupaharkinta voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi siinä vaiheessa, jos otto ulottuu pohjavesipinnan alapuolelle. Mahdollinen pohjavesien pumppaaminen pois ottoalueelta voidaan kuitenkin tässä tapauksessa katsoa olevan väliaikaista, jos hanke ei vaadi kuivanapitoa jatkuvasti (vesilain (3 luku, 3 §:n kohta 2) tarkoittama kohta ”muutoin kuin tilapäisesti...”).

Lisäksi lupa voidaan vaatia myös siinä tapauksessa, jos tarkkailu osoittaa, että toiminnasta aiheutuu luonnon tai vesistön tilan huononemista (VL 3 luku, 2 §:n 1 momentin kohta 2).

Ympäristö- ja maa-ainesluvassa annettavien lupamääräysten tulee sisältää tarkkailuvelvoite, jonka perusteella mm. hankkeen ympäristö- ja kuivatusvaikutuksia sekä poispumpattavaa vesimäärää voidaan seurata.

Tarkkailuvelvoitteen tulee sisältää mm. pohjaveden pinnantason tarkkailua ja veden laadun seuranta. Lisäksi ottoalueen kuivanapitoon liittyvien poispumpattavien vesien määrää tulee seurata vuorokausi/kuukausi/vuositasolla toiminnan käynnistytessä ja toiminnan aikana.

ELY-keskuksen näkemys on, että jos hanke toteutetaan kuten selvityksessä on esitetty, hanke ei vaadi tässä vaiheessa vesilain mukaista lupaa. Mikäli hankkeen tarkkailun yhteydessä havaitaan, että alueelta poispumpattavien pohjavesien määrä ylittää 250 m³/d tai poispumpattavat vedet ovat laadultaan sellaisia, että niistä voi aiheutua luonnon vahingollista muuttumista tai vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista, saattaa tarve vesilain mukaiselle luvalla siinä vaiheessa aktivoitua.

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä, ja jälkihoitotoimenpiteet tulee yksilöidä lupapäätöksessä. On tärkeää, että jälkihoito- ja maisemointitoita tehdään alueella oton edetessä vähintään hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi. ELY-keskus katsoo, että ottoalueen reunojen luiskaukset tulisi pääsääntöisesti olla tehty kaltevuuteen 1:3 ottotoiminnan päätyttyä ja alueen maisemoinnin jälkeen.

Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunta) voidaan irrottaa ja

levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos. Lapin ELY-keskus katsoo, että jos alueelle tuodaan muualta jälkihoitotöihin käytettäviä maa-aineksia, tulee niiden olla puhtaita, ja niiden alkuperä tulee tarvittaessa pystyä osoittamaan.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Lapin ELY-keskus suosittelee, että maisemoinnissa ja jälkihoitotöiden suunnittelussa käytetään päivitettyä maa-ainesopasta (Maa-ainesten ottaminen – opas aineiden kestäväseen käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisuja, 2020:24.)

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalla alueella voi olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-aineslain (MAL 3 §) tarkoittamia haittoja, mikäli lupaharkinnassa huomioidaan edellä esitetyt seikat.

Lapin ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Lapin ELY-keskuksen lupahakemukseen perustuvan näkemyksen mukaan hanke ei tässä vaiheessa vaadi vesilain mukaista lupaa, sillä toiminnasta johtuvan louhosalueen kuivanapidon takia poispumpattavan pohjaveden määrä on alle 250 m³/vrk eikä kuivanapito ole jatkuvaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee kuitenkin lupamääräyksissä määrätä, että louhosalueelta mahdollisesti poispumpattavien vesien määrää ja laatua on tarkkailtava. Tarkkailusta saatujen tuloksien perusteella tarkastellaan, aktivoituuko vesilain mukaisen luvan tarve hankkeen aikana. ELY-keskus pyytää myös huomioimaan, että jos poispumpattavan veden määrä ylittää 100 m³/vrk, tulee siitä ilmoittaa ELY-keskukselle (VL 2 luku, 15 §).

Lapin ELY-keskus korostaa, että vesilain mukainen luvantarpeen harkinta on tehty hakemuksessa annettujen tietojen pohjalta. Mikäli tiedot ovat oleellisesti muuttuneet lupaprosessin aikana, eivätkä ne enää vastaa annettuja tietoja, tulee luvantarve arvioida uudelleen.

Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että koska louhinnalle ja murskaukselle ei ole haettu ympäristölupaa, koko 10 vuoden lupa-aikana alueella tulee olla alle 50 murskausvuorokautta. Tämä sisältää kaiken murskaustoiminta-kohdassa luetellun toiminnan. Lupaviranomaisen tulee valvoa, ettei 50 vuorokautta saavuteta.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-aineslain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.

Lapin maakuntamuseo on antanut hakemuksesta lausunnon:

Lapin maakuntamuseon lausunto 22.4.2022

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta pyytää Lapin maakuntamuseon lausuntoa Sallan kunnan alueeseen kohdistuvasta maa-aineslain (555/1981) mukaisesta moreenin ja kalliokiviaineksen ottolupahakemuksesta. Lapin maakuntamuseo lausuu asiasta Sallan kunnan alueesta vastaavana museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona kulttuuriympäristötehtävänsä puitteissa.

Hakemuksenalainen alue sijaitsee Sallan kunnassa Kursun kylän pohjoispuolella sijaitsevan Lätävaaran alueella vaaran lounais-etelärinteellä. Kursun kylä sijaitsee alueesta noin 6,7 km eteläkaakkoon. Ottamislupaa haetaan 10 vuoden ajalle ja 50 000 m³ ottomäärälle. Alueeseen ei tiettävästi ole kohdistunut arkeologisia selvityksiä viimeisen 10 vuoden aikana.

Ottoalue sijaitsee supra-akvaattisella alueella, mutta lähellä Itämeren Ancyclus-järvivaiheen korkeinta rantatasoa. Ottoalueelta lähimmälle muinaisranta-alueelle on matkaa lyhimmillään noin 120 m. Tukitoiminta-alue mukaan laskien, on hakemuksenalaisen alueen läntisin sakara aivan muinaisrannan tuntumassa.

Muinaisrannan läheisyys nostaa alueen arkeologista potentiaalia, mutta yleisellä tasolla arvioiden ottoalue tukitoimialueineen ei sijaitse alueen arkeologisesti tentatiivisimmalla kohdalla. Suunniteltu toiminta-alue sijoittuu topografisesti varsin jyrkkäpiirteiselle alueelle, kun taas arkeologisesti potentiaalisemmat esihistoriallisen asutuksen kannalta otollisimmat alueet sijainnevat Lätävaaran loivemmalla etelärinteellä ottoalueesta etelään.

Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan maanotosta ei koitune riskiä arkeologiselle kulttuuriperinnölle, eikä Lapin maakuntamuseolla näin ollen ole asiasta huomautettavaa.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijalle on varattu mahdollisuus vastineen antamiseen lausunnoista. Veljekset Karjalainen Oy ilmoitti 31.5.2022, että sillä ei ole lausuttavaa vastineeksi annettuihin lausuntoihin.

RATKAISU JA LUPAMÄÄRÄYKSET

Ratkaisu

Veljekset Karjalainen Oy:lle myönnetään maa-aineslain 4 §:n mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen Sallaan Lätävaaran alueelle kiinteistöille Lahtela 732-407-49-5. Lupa myönnetään kymmenen (10) vuoden ajalle

50 000 k-m³ ottomäärälle. Lupa myönnetään hakijan esittämän ottamissuunnitelman mukaisesti seuraavia lupamääräyksiä noudattaen.

Täytäntöönpanoratkaisu

Lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta ei myönnetä.

Lupamääräykset

1. Ottamislupa myönnetään yhteensä 50 000 k-m³ kokonaisottomäärälle. Lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. **Luvan viimeinen voimassaolopäivä on 2.9.2032.**
2. Ennen ottamistoiminnan aloittamista hakijan on asetettava lupamääräysten suorittamiseksi **14686 €:n suuruinen vakuus** (MAL 12 § ja MAL 21 §). Vakuuden tulee olla voimassa vähintään 1,5 vuotta luvan voimassaoloajan yli, eli 2.3.2033 asti.
3. Ennen toiminnan aloittamista luvanhaltijan on pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan aloitustarkastus, jossa tarkistetaan, että lupaehtojen edellyttämät valmistelevat toimenpiteet on tehty.
4. Ottamisalue on merkittävä maastoon riittävän selvästi vahinkojen estämiseksi. Alueelle johtava tie on merkittävä selkeästi kyltillä. Jyrkät rinuudet tulee suojata metallisella verkkoaidalla ja merkitä varoituskyltein. Ottamisalueen reunat tulee merkitä reunapaaluin. Aitojen ja merkintöjen tulee olla riittävän korkeita, jotta ne voi havaita myös talvella maan ollessa lumipeitteinen. Alueelle tulee asentaa korkomerkki. Ottamisalueen merkinnät maastoon tulee olla selvästi näkyviä, kestäviä ja oikein sijoitettuja, jotta ne näkyvät koko ottamistoiminnan ajan. Alueen merkitsemiseen ei saa käyttää lip-pusiimoja.
5. Kallioulouhos tulee muotoilla jo ottamistoiminnan yhteydessä sellaiseksi, ettei louhosalue ottamisen jälkeenkään aiheuta vaaraa ympäristölleen. Luiskat tulee muotoilla riittävän loiviksi, vähintään kaltevuuteen 1:2. Luiskaaminen voidaan tehdä porrastaen. Ottamisalueella ei saa olla tarpeettomasti jyrkkiä luiskaamattomia rinuoksia. Toimijan tulee huolehtia suojauksesta myös rinteen alapäässä, jotta mahdollisesti yllättäen sortuva rinne ei pääse aiheuttamaan vaaraa alueella liikkuville. Korkeiden, jyrkkien rinuoksien luiskan yläpuolella maan pinta on pidettävä riittävän pitkältä matkalta puhtaana suurista kivistä, varastokasoista ja muista turvallisuutta heikentävistä ja sortumavaaraa aiheuttavista tekijöistä. Ottamisen aikana tulee huolehtia, ettei alueelle muodostu sortumavaaraa aiheuttavia jyrkkiä luiskia tai lippoja.
6. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulee kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Jälkihoidon yhteydessä nämä pintamaat tulee levittää takaisin ottamisalueelle.
7. Pohjaveden päälle on jätettävä kauttaaltaan vähintään kahden (2) metrin suojaava puhdas maakerros. Ottotasa tulee tarvittaessa nostaa, mikäli pohjavesihavainnot antavat siihen aiheutta.
8. Toiminta on järjestettävä niin, ettei siitä aiheudu maaperän, pohjaveden tai pintavesien pilaantumista.
9. Ottamisalueen pohja tulee kallistaa niin että kerääntyvät vedet voidaan johtaa hallitusti selkeytysaltaaseen. Selkeytysaltaasta vedet tulee johtaa pintavalutuksena etelän suuntaan. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa alapuoliseen ympäristöön sekä viereisiin kiinteistöihin. Selkeytysaltaan rakentamisesta tulee ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Selkeytysallasta ei tarvitse rakentaa, mikäli alueella ei muodostu sen ulkopuolelle kulkeutuvia vesiä.

10. Mikäli alueelta tarvitsee pumpata vesiä, tulee jokaisella pumppausjaksolla ottaa vesinäyte, josta on tutkittava ainakin seuraavat ominaisuudet ja aineiden pitoisuudet: kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi ja nitraattityppi, pH, kloridi, sähkönjohtavuus, CODMn, rauta, sulfaatti ja arseeni sekä öljyhiilivedyt (C10-C40).
11. Mikäli louhoksesta tarvitsee pumpata vesiä, tulee pumpattujen vesien määrästä pitää kirjaa. Mikäli vesiä täytyy pumpata yli 100 m³ päivässä tai pumppauksesta voi aiheutua luonnon tai vesistön tilan huonontumista, tulee siitä ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lapin ELY-keskukselle.
12. Öljyjen ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta maaperä tai pohjavesi ei likaantuisi. Poltto- ja voiteluaineiden sekä ympäristölle haitallisten kemikaalien varastointi toiminta-aikojen ulkopuolella on kielletty. Autojen ja koneiden huolto ja pesu alueella on kielletty. Myös koneiden ja autojen tankkaus tulee järjestää siten, ettei siitä aiheudu öljy- tai polttoainepäästöjen vaaraa.
13. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on maa-ainesten ottoalueelle varattava riittävästi imeytysmateriaalia sekä tarvittavaa kalustoa vuotojen leviämisen estämiseksi.
14. Jos öljyä tai muuta pohjaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä välittömästi ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja pelastuslaitokselle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen ehkäisemiseksi.
15. Louhinta- ja murskausvuorokausista tulee pitää kirjaa. Tiedot on säilytettävä vähintään kymmenen vuoden ajan.
16. Maa-ainesten ottamisen loputtua alue on siistittävä ja sinne pystytetyt rakennelmat purettava. Alueen seinämät tulee loiventaa rinteiksi. Rinteiden muotoiluun voidaan käyttää alueelta poistettuja pintamaita. Rinteiden kaltevuuden tulee olla pääsääntöisesti 1:3 tai loivempia, kuitenkin enintään 1:2 kaltevuudessa. Alueen pohjalle voidaan muodostaa kumpareita tai harjanteita lisäämään pinnanmuotojen vaihteluita. Pohjan muotoilu tulee tehdä siten että sade- ja sulamisvedet johtuvat pois alueelta. Pintamaat tulee palauttaa alueelle lupamääräyksen nro 6 mukaisesti. Alueelle tulee luoda ottotoiminnan päätyttyä edellytykset luontaiselle taimettumiselle tai alueelle tulee istuttaa tai kylvää puusto.
17. Ottamistoiminnan päättyessä tai luvan umpeutuessa luvan haltijan on pyydettävä valvontaviranomaiselta maa-ainesasetuksen (926/2005) mukaista lopputarkastusta.
18. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen.
19. Luvan haltijan tulee tehdä vuosittain maa-aineslain 23 a §:n mukainen otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.
20. Luvan käsittelystä peritään lupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen mukainen tarkastusmaksu. **Tarkastusmaksu on 1640 euroa.** Valvontamaksu peritään vuosittain voimassa olevan taksan mukaisesti.

PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ottamistoiminta tai sen järjestely ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Hakija on esittänyt asianmukaisen ottamis- ja maisemointisuunnitelman, joten lupa ottamiseen on

myönnettävä lupamääräyksissä esitetyin lisäyksin ja muutoksin. EU:n kaivannaisjätedirektiivi koskee myös maa-aineslain mukaista maa-ainesten ottotoimintaa. Hakija on esittänyt kaivannaisjätesuunnitelman.

Täytäntöönpanoratkaisun perustelut

Lupa aloittaa muutoksenhausta huolimatta voidaan maa-aineslain nojalla myöntää perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. (MAL 21 §)

Perusteltuna syynä toiminnan aloittamiselle luvanhakija on esittänyt seuraavaa: *ELY:n sorateiden hoidossa tarvittavien murskeiden toimitus aika hoidettaville teille on rajallinen. Murskeet on saatava ajettua hyvissä ajoin keskikesällä 2022.*

Lainsäädännössä tai säännösten hallituksen esityksissä ei ole määritelty tarkemmin perusteltua syytä. Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaisesti (v)iranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Perustellun syyn sisällöstä ei ole Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytäntöä, joten päätöksen tulee noudattaa viranomaisen aikaisempaa ratkaisulinjaa. Sallan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimivan Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ratkaisukäytännön mukaisesti yrityksen kilpailuetu ei ole lainsäädännön tarkoittama perusteltu syy. Maa-ainekset ovat kuitenkin rakentamiseen ja teiden kunnostamiseen tarpeellisia perushyödykkeitä, joiden saatavuudella voi olla laajempaa merkitystä. Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunnan tai sen alaisten viranhaltijoiden päätöksissä ymptervltk 9.12.2019 § 88, 10.10.2020 Dnro Y/52/2020 ja ymptervltk 27.5.2021 § 67 on myönnetty lupa maa-ainesten ottamiseen muutoksenhausta huolimatta, koska vastaavia maa-aineita ei ollut saatavilla kymmenien kilometrien säteeltä ja maa-aineksille oli osoitettu uskottava tarve Tässä tapauksessa luvanhakija ei ole kuitenkaan esittänyt maa-aineksille yksilöityjä käyttökohteita ja siten uskottavaa tarvetta. Lisäksi alueella on toisten toiminnanharjoittajan voimassa olevia maa-aineslupia, joten vastaavia maa-aineita on alueella saatavilla yleisten teiden hoitoon. Siten hakemuksessa ei katsota esitetyn maa-aineslaissa tarkoitettua perusteltua syytä.

Edellä esitetyistä syistä perustetta toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta ei ole.

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 11 §:n mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Vastaus lausuntoihin

ELY-keskuksen antama lausunto on huomioitu lupamääräyksissä nrot 4-16 ja 18. Lapin maakuntamuseon lausunnossa ei esitetty lupamääräyksiin vaikuttavia huomioita.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräys 1

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ottamistoimintaan myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi. Lupa on myönnetty sille määräajalle ja kokonaisottomäärälle, joita hakija on esittänyt.

Lupamääräys 2

Vakuudesta on annettu määräys maa-aineslain 12 §:n perusteella. Vakuuden suuruuden laskemiseen käytetään voimassa olevaa taksaa. Vakuuden suuruus lasketaan seuraavalla kaavalla:

Otettava maa-ainesmäärä x **0,035 euroa/m³** + ottoalueen pinta-ala x **0,44 euroa/m²** + louhittavien/luiskattavien reuna-alueiden pinta-ala x **0,88 euroa/m²**. Luiskattavan reunan pinta-alaksi laskettiin noin 8500 m². Vakuuden käsittelyn periaatteet ovat päätöksen liitteenä.

Lupamääräys 3

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 4 ja 5

Määräykset on annettu ulkopuolisten turvallisuuden varmistamiseksi ja vahinkojen ja onnettomuuksien ennalta ehkäisemiseksi. Alueella ei saa käyttää lippusiimoja porojen sotkeutumisvaaran vuoksi.

Lupamääräys 6

Pintamaiden varastoinnista on annettu määräys mahdollisimman hyvän maisemointituloksen turvaamiseksi.

Lupamääräys 7

Määräys suojaetäisyydestä pohjaveteen on annettu pohjaveden pilaantumisen ja sen riskin välttämiseksi. Suojaetäisyys on luvanhakijan esityksestä 2 metriä.

Lupamääräykset 8-9

Määräykset on annettu louhoksesta poistuvien tai poistettavien vesien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi. Selkeytysaltaan rakentamisesta tulee ilmoittaa, jotta viranomainen voi harkita mahdollista lähteiden tarkkailun tarvetta.

Lupamääräys 10-11

Määräys perustuu vesilain 2. luvun 15 §:n ilmoittamisvelvollisuuteen. Lupamääräys on annettu myös varmistamaan, että toiminnassa ei ylity vesitalouslupan tarve ilman että vesitalouslupaa olisi haettu.

Lupamääräykset 12-14

Määräykset öljyjen ja muiden ympäristölle vaarallisten aineiden käsittelystä, häiriötilanteisiin varautumisesta sekä toiminnasta mahdollisten päästöjen yhteydessä on annettu maaperän ja pohjaveden suojelemiseksi ja viranomaisten tiedonsaannin varmistamiseksi. Toimintaa koskee ympäristönsuojelulain 16 §:n mukainen maaperän pilaamiskielto ja 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto.

Lupamääräys 15

Määräys on annettu varmistamaan, että toiminta ei ylitä ympäristöluvanvaraisuuden kynnystä. Siirrettävän murskausaseman toiminta on ympäristöluvanvaraista, mikäli toimintavuorokausien määrä on vähintään 50.

Lupamääräys 16

Lupamääräys on annettu alueen maisemoinnin toteuttamiseksi niin, että lopputuloksena muodostuu ympäröivään luontoon ja maisemaan sulautuva kokonaisuus, eikä alueesta aiheudu haittaa tai vaaraa siellä liikkuville. Ottotoiminnan päätyttyä alue siirtyy metsälain piiriin.

Lupamääräys 17

Määräys on osa valvontaviranomaisen suorittamaa tarkastusmenettelyä, joka perustuu maa-ainesasetuksen 7 §:ään.

Lupamääräys 18

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 13 a §:n perusteella.

Lupamääräys 19

Lupamääräys on annettu maa-aineslain 23 a §:n ja maa-ainesasetuksen 9 §:n perusteella.

Lupamääräys 20

Lupamääräys perustuu maa-aineslain 23 §:ään. Maksua määrättäessä sovelletaan voimassa olevaa taksaa. Voimassa olevan maa-ainestaksan mukaisesti Maksu määräytyy otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan seuraavasti: Suunnitelmaa kohti 280 euroa, sekä lisäksi hakemuksessa otettavaksi esitettyä maa-aineksen yksikkötilavuutta kohti 0,017 euroa. Maksuun lisätään asianosaisten kuulemisesta perittävä maksu, 50 euroa/asianosainen, kunnallisesta ilmoituksesta 70 euroa ja lehti-ilmoituksesta 90,35 €.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Maa-aineslaki (555/1981) 3, 4, 5 - 6, 10 - 13 a, 20, 21, 23 ja 23 a §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-7, 16-17 ja 118 §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (962/2005) 6 -9 §

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §

Vesilaki (587/2011) 2 luku 15 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätöksen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä. Viimeinen muutoksenhakupäivä on 1.9.2022.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO JA PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään (MAL 19 § 2 mom.)

- Hakijalle

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan (MAL 19 § 1 ja 3 mom)

- Julkisella kuulutuksella viranomaisen verkkosivuilla
- Lapin ELY-keskukselle
- Asian käsittelyn yhteydessä kuulluille asianosaisille

PÄÄTÖKSEN TEKIJÄ:

Ympäristötarkastaja Kaisa Soppela

DELEGOINTIPÄÄTÖS:

Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveyslautakunta 4.11.2021 § 97.

Kaisa Soppela

Ympäristötarkastaja

27.7.2022 Kemijärvi

LIITTEET

Liite 1 Vakuuksien käsittelyn periaatteet

Liite 2 Valitusosoitus

PELKOSENNIEMEN-SAVUKOSKEN KANSANTERVEYSTYÖN KUNTAYHTYMÄ

Ympäristöterveyslautakunta 26.2.2019 § 14

VAKUUKSIEN KÄSITTELYN PERIAATTEET MAA-AINESLAIN JA YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAISISSA LUPA-ASIOISSA

Vakuuksien käsittelyn periaatteet

Luvan myöntänyt viranomainen tai sen alaiset viranhaltijat huolehtivat vakuuden vaatimisesta, sen suuruudesta ja erääntyvistä vakuuksista. Pääsääntöisesti vakuus vaaditaan kaikilta maa-aineslain (555/1981) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesti ja vain erityisestä syystä vakuus voidaan jättää määräämättä.

Vakuuden muodot

1. Yksilöity pankin tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus

- Pääasiallinen ja suositeltavin vakuuden muoto

- Vakuuden voimassaolo: vakuuden tulee olla voimassa kunnes kaikki luvan ja sen määräysten edellyttämät toimenpiteet on tehty ja lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään kaksitoista (12) kuukautta asetetun luvan voimassaoloajan yli, jona aikana tulee tehdä tarvittavat vaatimukset vakuuden voimassaolon jatkamiseksi tai maksamiseksi kuntayhtymälle.

2. Pankkitalletus

- Käytetään lähinnä pienissä yksityisille henkilöille asetetuissa vakuussummissa

- Lisävaatimukset: Allekirjoitettu ilmoitus talletusten panttaamisesta ja kuittaamattomuustodistus pankilta ennen vakuuden hyväksymistä tai vastaavat ehdot tilisopimukseen.

Maa-aineslain mukaiset vakuudet

Vakuus maa-aineslain 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta (MAL 12 §). Vakuus maa-ainesten oton aloittamiseksi ennen luvan lainvoimaisuutta (MAL 21 §). Maa-aineslain 21 §:n mukaisena töiden aloitusvakuutena ja 12 §:n mukaisena maisemointivakuutena voi olla sama vakuus. Maa-aineslain mukaisten vakuuksien suuruuden määräytymisen perusteista päätetään maa-ainestaksassa.

Ympäristönsuojelulain mukaiset vakuudet

Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi (YSL 59 §). Vakuus ympäristöluvanvaraisen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §).

Valitusoikeus

Maa-aineslupaa koskevan hallintovalituksen saa tehdä

- 1) asianosainen;
- 2) kunnan jäsen;
- 3) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;
- 6) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valitusviranomainen ja valitusaika

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika 30 päivää. **Viimeinen muutoksenhakupäivä on 1.9.2022.**

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, joksi katsotaan seitsemäs päivä siitä, kun päätöstä koskeva kuulutus on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla.

Valituskirja

- Valituskirjelmässä on ilmoitettava
- Valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- Päätös, johon haetaan muutosta (alkuperäinen tai jäljennös)
- Miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- Muutosvaatimuksen perusteet

Valitusasiakirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisesti.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksua 270 €. Tuomioistuinmaksuissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.